

Päästölupiin liittyviä kysymyksiä ja vastauksia päästökauppakaudelle 2013-2020

Yleiset päästölupiin liittyvät kysymykset

1. Missä vaiheessa uudelle laitokselle haetaan päästölupaa?

Päästökauppalain 9 §:n 2 momentin mukaan laitoksen on toimitettava päästölupahakemus viranomaiselle vähintään kuusi kuukautta ennen toiminnan suunniteltua aloittamista. Tässä tulee huomioida, että myös koekäyttö lasketaan laitoksen toiminnaksi (katso seuraava kysymys).

2. Alkaako uuden osallistujan tarkkailuvelvoite laitoksen kaupallisesta käyttöönotosta?

Ei. Uuden osallistujan tarkkailuvelvoite alkaa siitä ajankohdasta, kun laitos tulee päästökauppalain soveltamisalaan eli kaupallista käyttöönottoa aikaisemmin. Laitos kuuluu lain soveltamisalaan silloin, kun se täyttää 2 §:n mukaisen kapasiteettirajan tai jos laitoksella ei ole kapasiteettirajaa, sen jälkeen kun se katsotaan pykälässä tarkoitetuksi laitokseksi. Pykälässä tarkoitetuksi laitokseksi laitos katsotaan silloin, kun sitä on mahdollista käyttää.

Päästökauppalain 4 §:ssä tarkoitettu opt-in -laitos tulee lain soveltamisalaan puolestaan silloin, kun se kytketään kaukolämpöverkkoon, johon on kytketty myös vähintään yksi yli 20 MW:n polttolaitos, joka on liitetty kaukolämpöverkkoon viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2010. Lisäksi molempien laitosten pääasiallisena tarkoituksena on oltava lämmön tuottaminen toimitettavaksi kaukolämpöverkkoon. Tultuaan lain soveltamisalaan kaikki kyseisen laitoksen hiilidioksidipäästöt kuuluvat tarkkailuvelvoitteen piiriin riippumatta siitä, minkä vuoksi päästöt syntyvät. Näin ollen laitoksen koekäytöstä ja ylös ajosta aiheutuneita päästöjä on tarkkailtava yhtäläillä kuin kaupallisen käyttöönoton jälkeen syntyviä päästöjä.

3. Täytyykö lupamuutosta hakea jokaisen laitosta tai päästöjen tarkkailua koskevan muutoksen vuoksi?

Kaikista laitosta tai päästöjen tarkkailua koskevista muutoksista tulee ilmoittaa ennakkoon Energiavirastoon osoitteeseen paastolupa@energiavirasto.fi. Päästökauppaviranomainen katsoo tapauskohtaisesti, vaatiiko muutos luvanmuutoksen hakemista.

4. Onko laitoksen toiminnanharjoittaja laitoksen omistaja vai joku muu taho?

Päästökauppalain 6 §:n 1 momentin kohdan 8 mukaan toiminnanharjoittaja on luonnollinen tai oikeushenkilö, jolla on tosiasiallinen määräysvalta laitoksen toiminnasta. Keskeistä toiminnanharjoittajan määrittämisessä on se kuka tai mikä taho vastaa laitoksen käytöstä tai ohjaa laitoksen toimintaa käytännössä. Laitos voi esimerkiksi olla yhden tahon omistuksessa, mutta vuokrattu toisen tahon käyttöön. Tällöin vuokralle ottaja, joka harjoittaa laitoksessa toimintaa, olisi lain tarkoittama toiminnanharjoittaja. Viime kädessä asia ratkaistaan tapauskohtaisten seikkojen perusteella.

5. Miten määritetään laitospaikka ja miten erotetaan toisistaan lähekkäin olevat eri toimijoiden omistamat laitokset?

Laitoksen rajausta määriteltäessä tulee pääasiallisesti huomiota kiinnittää päästökauppalain 6 §:n kohdan 6 nojalla siihen, muodostaako useammasta toiminnasta koostuva kokonaisuus yhdessä tekni-

sen tai toiminnallisen kokonaisuuden eli laitoksen, vai voidaanko eri laitokset erottaa niiden toiminnasta riippuen toisistaan. Laitosalue muodostuu niistä samalla alueella sijaitsevista toiminnoista, joiden katsotaan yhdessä muodostavan edellä mainitun laitoksen. Mikäli päätoiminto kuuluu päästökauppalaan piiriin, sen tukiprosesseina olevat muut toiminnot sisältyvät pääprosessin muodostaman laitoksen piiriin. Mikäli eri toiminnot eivät liity toisiinsa edellä kuvatun mukaisesti, tulee jokaista näistä käsitellä itsenäisenä toimintona ja niiden kuuluminen päästökaupan piiriin ratkaistaan päästökauppalaan 2 luvun mukaisesti. Merkitystä ei ole sillä, kuuluvatko eri toiminnot samalle tai eri toiminnanharjoittajalle.

6. Jos kattiloiden nimellistä lämpötehoa ei teknisesti voi käyttää yhtä aikaa, vaan niillä voidaan tuottaa maksimissaan alle 20 MW kaukolämpöä, voiko laitos mahdollisesti vapautua päästölupavollisuudesta?

Laitos ei voi vapautua lupavollisuudesta tällä perusteella, koska laitoksen kuulumisen päästökauppajärjestelmään ratkaisee nimellinen lämpöteho. Kun samalla toiminnanharjoittajalla on samalla sijaintipaikalla kattiloita, lasketaan nimelliset lämpötehot yhteen, jolloin yhteenlaskettu teho ratkaisee soveltamisalaan kuulumisen (päästökauppalaan 3 §).

7. Pitääkö sähkökattila merkitä päästöjen tarkkailusuunnitelmaan ja otetaanko se huomioon laskettaessa laitoksen kokonaiskapasiteettia (MW) päästölupahakemuksessa?

Sähkökattila ei ole polttolaitos eli se ei kuulu päästökaupan soveltamisalaan.

8. Jos samalla laitosalueella olevien polttoyksiköiden nimellisten lämpötehojen summa ylittää 20 MW, kuuluvatko myös nimelliseltä lämpöteholtaan alle 20 MW kattilat tarkkailun piiriin?

Kaikki laitoksen päästöjä aiheuttavat toiminnot lasketaan mukaan.

9. Laitoksen päästöt ovat nyt yli 50 000 tCO₂/a. Laitoksella tehdään investointeja joiden seurauksena päästöt pienenevät merkittävästi ja laitos kuuluisi tällöin A2 luokkaan. Kuinka tulee menetellä?

Laitoksen päästölupaan haetaan muutosta siten, että laitoksen päästöluokaksi vaihdetaan A2. Hakemuksen liitteessä tulee selvittää tehtävät investoinnit ja odotettavissa olevat päästöt. Lähdevirtojen määrittämistasovalinnat on tarkistettava päästöluokan vaihtaminen jälkeen muutoshakemuksen yhteydessä.

10. Kuinka tulee menetellä jos laitoksen toiminta on pysyvästi muuttunut siten, että se laitosluokka muuttuu C:stä joko A1 tai A2 laitokseksi?

Laitoksen päästölupaan haetaan muutosta siten, että laitoksen päästöluokka muutetaan. Lähdevirtojen määrittämistasovalinnat tulee tarkistaa muutoshakemuksen yhteydessä. Hakemuksen liitteessä tulee kuvata muuttunut tilanne ja esittää arvio vuotuisista keskimääräisistä päästöistä.

Tarkkailusuunnitelmaan liittyvät kysymykset

Yleiset kysymykset

1. Mistä löytyy selitykset tarkkailusuunnitelman laatimisessa tarvittavista käsitteistä (esim. vähämerkityksisen ja erittäin vähämerkityksisen lähdevirran ero)?

MRR:n 3 artiklassa sekä Energiaviraston ohjeessa kauden 2013–2020 päästöluvan hakemista varten on listattu käsitteiden määritelmiä. Sekä asetus että ohje löytyvät Energiaviraston kotisivuilta. Kotisivuilta löytyy myös sanasto, jossa on selitetty yleisimpiä päästökauppaa koskevia termejä.

2. Tuleeko tarkkailusuunnitelmaan sisällyttää kaikki polttoaineet, joita mahdollisesti tullaan laitoksella myöhemmin käyttämään?

Kaikkiin tulevaisuudessa mahdollisesti käytettäviin polttoaineisiin ei tarvitse varautua, vaan päästölupaa ja tarkkailusuunnitelmaa voidaan myöhemmin tarkistaa. Uusista polttoaineista tulee kuitenkin ilmoittaa ennakkoon Energiavirastoon. Ilmoituksen voi tehdä sähköpostitse osoitteeseen paastolupa@energiavirasto.fi. Ilmoituksen johdosta Energiavirasto tulee kehottamaan luvanmuutoksen hakemiseen.

3. Voiko esim. kaksi öljykattilaa niputtaa samaksi päästölähteeksi vai täytyykö nämä esittää tarkkailusuunnitelmassa erillisinä päästölähteinä?

Tarkkailusuunnitelman laadinnassa ratkaisee se, miten päästötieto saadaan tarkimmin tuotettua. Monta samaa polttoainetta käyttävää kattilaa saa niputtaa yhdeksi päästölähteeksi, mikäli se tuottaa tarkimman päästötiedon.

4. Voiko samaan polttoaineluokkaan kuuluvaa polttoainetta jakaa tarkkailusuunnitelmassa useaksi eri lähdevirraksi?

Mikäli samaan polttoaineluokkaan kuuluvien lähdevirtojen merkittävyys ja määritystasot ovat samat, voidaan ne esittää tarkkailusuunnitelmassa eri lähdevirtoina. Esimerkiksi eri toimittajien toimittamat polttoaineet voidaan jakaa näin, mikäli niiden merkittävyydet ja määrittämistasot vastaavat toisiaan.

5. Voiko turpeessa olevan puuaineksen tulkita päästöjen tarkkailussa puuna (biopolttoaineena), jos turpeessa oleva puuaines pystytään erottamaan laitoksella seulomalla ja punnitsemalla?

Puuaines luokitellaan biopolttoaineena silloin, kun se on peräisin turvemaan pintakerroksesta. Tämä koskee lähinnä turpeenoton valmistelun yhteydessä poistettua puuainesta (esim. kannot). Lisäksi turpeen sekaan lisätty, jostain muusta lähteestä kuin turvesuosta peräisin oleva puuaines luokitellaan biopolttoaineeksi. Puuaines luokitellaan turpeeksi silloin, kun se on peräisin syvemältä turvekerroksesta.

6. Mikä on mittalaitteiden kalibrointiväli kaudella 2013-2020?

Toiminnanharjoittajan on varmistettava, että kaikki asiaankuuluvat mittalaitteet kalibroidaan säännöllisin väliajoin. Mittalaitteet tulee kalibroida ennen käyttöä. Toiminnanharjoittajan tulee esittää kalibrointiväli tarkkailusuunnitelmassa perusteluineen. Kalibrointien toteutuminen tarkkailusuunni-

telman mukaisesti tarkistetaan todentamisen yhteydessä. Mikäli mittalaitetta ei voida kalibroida, toiminnanharjoittajan on perusteltava asia teknisellä mahdollisuudella tai kohtuuttomilla kustannuksilla ja ehdotettava mittalaitteelle vaihtoehtoisia kontrollitoimenpiteitä.

7. Miten menetellään jos päästölupaa haettaessa todetaan, että mittalaitteita ei kannata kalibroida vaan on hankittava uudet joilla on kuitenkin pitkä toimitusaika?

Päästölupaa ei voida myöntää, ennen kuin kaikki uusienkin mittalaitteiden tiedot on hakemuksessa ilmoitettu. Hakemukseen merkitään selvästi, milloin siirrytään käyttämään uusia mittalaitteita.

Polttoaineluokituksen ja määritystasoihin liittyvät kysymykset

1. Laitos koepolttaa erilaisia bio- ja sekapolttoaineita. Voiko nämä polttoaineet merkitä lupaan yhdeksi ryhmäksi, esim. ”koepolttoaineet”?

Jokainen polttoaine tulee merkitä erikseen Tilastokeskuksen polttoaineluokituksen mukaiseen luokkaan. Tilastokeskuksen polttoaineluokituksessa ei ole erillistä luokkaa koepolttoaineita varten, joten tällaista polttoainetta ei voida päästölupaankaan merkitä. Polttoaineluokitus löytyy sivulta <http://www.tilastokeskus.fi/polttoaineluokitus>.

2. Onko biopolttoaineilla samat vaatimukset mm. määrittämistasojen valinnassa kuin fossiililla polttoaineilla?

Kestävät biopolttoaineet voidaan luokitella erittäin vähämerkityksiksi lähdevirroiksi riippumatta niiden käyttömäärästä, joten niitä ei koske samat vaatimukset kuin fossiilisia polttoaineita. Biopolttoaineille voidaan käyttää määrittämistasona ”omaa menetelmää”, mutta myös muut määrittämistasot ovat käytettävissä.

3. Jos käytetään Tilastokeskuksen polttoaineluokituksen mukaisia päästökertoimia, hapettumiskerrointa ja tehollista lämpöarvoa, mikä vaihtoehto valitaan?

FINETS –järjestelmässä valitaan määrittämistaso ”2a (artikla 31, kohta 1 b)” käytettäessä Tilastokeskuksen kertoimia.

Määrityksiin liittyvät kysymykset

1. Täytyykö turpeen näytteenotto suorittaa niin, että valmistetaan kokoomanäytteet toimittajakohtaisesti vai voiko kokoomanäytteet tehdä yhdistäen eri toimittajien eriä?

Kokoomanäyte voidaan rakentaa eri toimittajien eristä, mutta näytteenotto ja kokoomanäytteen rakentaminen tulee suunnitella siten, että kokoomanäyte edustaa tarkasti juuri kyseisiä polttoaine-eriä, ja että määritetty tehollinen lämpöarvo, päästökerroin ja kosteusarvo vastaavat samaa polttoainemäärä/-erää.

2. Vaaditaanko B-luokkaan (50 000 - 500 000 t CO₂/a) kuuluvilla laitoksilla päästökertoimen määritystasoksi 3 (akkreditoitun laboratorion käyttövaatimus)?

MRR:n 34 artiklan kohta 1 edellyttää akkreditoitun (tai FINAS akkreditointipalvelun arvioinnilla pätevyytensä osoittaneen) laboratorion käyttämistä B- ja C-luokan laitosten merkittävillä polttoai-

neille. Ei-akkreditoituja laboratorioita voi käyttää, mikäli osoitetaan Energiavirastolle, että akkreditoitun laboratorion käyttö on teknisesti mahdollista tai aiheuttaa kohtuuttoman kustannuksen, ja mikäli ei-akkreditoitu laboratorio täyttää standardin EN ISO/IEC 17025 vaatimuksia vastaavat vaatimukset ja tämä osoitetaan 34 artiklan 3 kohdan mukaisesti. TEM:n asetuksen 28/2013 10 §:n 2 momentin mukaan vaatimusten täytyminen on osoitettava kansallisen akkreditointielimen suorittamalla arvioinnilla ja siitä antamallaan lausunnolla.

3. MRR:n liitteen VII mukaan öljyn analyysitaajuuden tulee olla vähintään 20 000 tonnin välein ja vähintään kuusi kertaa vuodessa. C-luokan laitoksella öljynkäyttö vaihtelee huomattavasti, käytössä voi olla kuukausia kestäviä taukoja. Miten analyysit tulisi tällöin tehdä?

Liitteen VII analyysitaajuusvaatimusta voidaan tällaisessa tilanteessa soveltaa niin, että analyyseja tehdään vuoden mittaan vähintään yksi analyysi kahden kuukauden jakson aikana, jos kyseisenä aikana on poltettu öljyä. Lisäksi tulee huomioida, että analyysit tehdään vähintään 20 000 tonnin välein.

4. Tilastokeskuksen polttoaineluokitukselta ei löydy polttoaineelle laskentakertoimia. Mitä laskentakertoimia tulee tällöin käyttää?

MRR:n 30 artiklan mukaan laskentakertoimet on määritettävä sovellettavasta määrittämistasosta riippuen joko oletusarvoina tai analyysiin perustuvina arvoina. Oletusarvoina voidaan käyttää asetuksen liitteen VI ja Tilastokeskuksen kertoimien lisäksi Energiaviraston julkaisemia tai sen kanssa sovittuja kirjallisuusarvoja. Myös materiaalin toimittajan määrittämiä ja takaamia arvoja sekä aiempiin analyysihin perustuvia arvoja voi käyttää, mikäli Energiavirasto hyväksyy niiden käytön.

5. Onko päästökertoimen laskennan oltava akkreditoitu, vai riittääkö, jos laskentaa varten tehdyt analyysit on tehty akkreditoitussa laboratoriossa?

Laskentaa varten tehtävät analyysit tulee olla tehty akkreditoitussa laboratoriossa.

6. Polttoaineanalyysijä tekevä laboratorio on hakenut akkreditointia, mutta prosessi on vielä kesken. Miten tämä huomioidaan tarkkailusuunnitelmaa laadittaessa?

Koska laboratorio on hakenut akkreditointia, tarkkailusuunnitelmassa valitaan laboratoriota koskevista kohdista akkreditoitua laboratoriota koskeva vaihtoehto. Lähtökohtana on siis se, että laboratorio tulee akkreditoinnin saamaan.

7. Voidaanko käyttää Suomen tai EU-alueen ulkopuolella akkreditoituja laboratorioita ja millä edellytyksillä?

Voidaan, jos akkreditointi on tehty EN ISO/IEC 17025 perusteella.

8. Kuka tarkastaa ei-akkreditoituneet laboratoriot?

Ei-akkreditoituneet laboratoriot tarkastaa FINAS.

9. Laboratorion tulisi olla akkreditoitu ISO 17025 standardin mukaisesti. Laboratoriolla on nyt ISO 9001 sertifikaatti. Miten nämä suhtautuvat toisiinsa?

ISO 9001 sertifiointi vaaditaan osana laboratorion akkreditointia.

10. Pitääkö laboratorion validointi uusia vai kelpaako nykyisen kauden validointi?

Laboratorion validointi pitää uusia päästökauppakauden vaihtuessa ja tämän jälkeen kahden vuoden välein.

11. Voiko analyysiin käyttää omaa laboratoriota vai tuleeko laboratorion olla ulkopuolinen?

Tällä ei ole merkitystä mikäli laboratorio täyttää MRR:n vaatimukset.

Mittaukseen perustuvaa menetelmää (CEMS) koskevat kysymykset

1. Miten ja millä suhteella CEMS menetelmässä erotetaan bio- ja fossiilinen osuus?

Biomassasta peräisin olevan hiilidioksidin määrä määritetään laskentaan perustuvia menetelmiä käyttäen. Bio-osuus vähennetään mitatuista kokonaishiilidioksidipäästöistä.

2. Pitääkö polttoainemäärät ilmoittaa päästöselvityksessä jos voimalaitos käyttää jatkuvaa päästömittausta (CEMS)?

Kyllä, polttoainemäärät tulee ilmoittaa päästöselvityksessä.

3. Laitokselle on tarjottu jatkuvaa päästömittausta (CEMS). Voiko päästöluvassa olla määritettyinä kaksi vaihtoehtoista toimintamallia?

Ei, päästöluvassa ei voi esittää yhdelle lähdevirrälle kahta vaihtoehtoista tarkkailumenetelmää.

4. Komission asetuksessa on vaatimus jatkuvan päästömittauksen (CEMS) mittauksista tunnin keskiarvoina. Pitääkö varsinaiset mittaustulokset säilyä tarkempina?

Mikäli tarkemmat mittaustulokset ovat saatavilla, tulee niitä käyttää ja säilyttää.

Päästöjen laskentaan liittyvät kysymykset

1. Raskasta polttoöljyä polttava laitos saa lämpöarvon ja päästökertoimen toimittajilta toimituseräkohtaisesti. Toimituksia tulee päivittäin, joten on mahdotonta määrittää, mistä toimituseristä poltettu polttoaine todellisuudessa koostuu. Miten päästölaskenta olisi tällöin parasta tehdä?

Koska kyseisen polttoaineen laatu ei juurikaan vaihtele, päästöjä määrittäessä voi ensin laskea yhden lämpöarvon ja päästökertoimen koko vuoden aikana vastaanotettujen öljytoimitusten tietojen perusteella ja käyttää näitä arvoja laskennassa.

2. Laitos on aloittanut polttoaineiden analysoinnit akkreditoidussa laboratoriossa kesken vuotta, koska sai vasta tällöin päästöluvan. Mitä lämpöarvoja ja päästökertoimia käytetään alkuvuoden osalta?

Mikäli alkuvuonna ei vielä tehty lupapäätöksen mukaisia analyysejä akkreditoidussa laboratoriossa, tulee alkuvuoden osalta käyttää ensimmäisen akkreditoidussa laboratoriossa tehdyn analyysin tulosta.

3. Mitä öljyntiheysarvoja päästölaskennassa tulee käyttää?

Jos öljyntiheyden määrittäminen ei ole esitetty tarkkailusuunnitelmassa tai tarkkailusuunnitelmassa ei ole mainittu selkeää lähdettä tiheysarvolle, tulee tällöin käyttää ensisijaisesti Tilastokeskuksen julkaisemia tiheyksiä. Tiheysarvot ovat saatavilla Tilastokeskuksen Polttoaineluokituksen polttoainemerkkien määrittämisestä osoitteesta <http://www.tilastokeskus.fi/polttoaineluokitus>.

4. Komissio julkaisee mahdollisesti listan sekapolttoaineiden päästökertoimista. Voiko Tilastokeskuksen kertoimia käyttää sekapolttoaineille?

Tilastokeskuksen päästökertoimia voi käyttää myös sekapolttoaineille, mikäli ko. lähdevirran päästökertoimelle käytetään määrittämistason 2a (artikla 31, kohta 1 b).

Kohtuuttomiin kustannuksiin liittyvät kysymykset

1. Mikä on pitoajan pituus kohtuuttomien kustannuksien laskennassa päästökaupunkaudella 2013-2020?

Energiavirasto käyttää kohtuuttomia kustannuksia arvioidessaan kaikille toiminnanharjoittajille samaa korkokantaa (5,5 %) ja kiinnitettyä pitoaikaa (5 vuotta) yhdenmukaisen kohtelun varmistamiseksi.

2. Voidaanko käyttökustannukset sisällyttää kohtuuttomiin kustannuksiin?

Kaikki investointiin liittyvät todelliset kustannukset, jotka poistoajalla toteutuvat, voidaan tarpeen mukaan huomioida laskelmassa.

3. Tarkoittaako kohtuuttoman kustannuksen raja 2000€/kalenterivuosi yhtä tarkkailumenetelmää kohden?

Kohtuuttoman kustannuksen raja koskee aina yhtä tarkkailumenetelmää.